

Αξιοποίηση έργων τέχνης στο πλαίσιο του Προγράμματος Υποστήριξης Γλωσσικού Γραμματισμού.

Βασιλεία (Λιάνα) Καλοκύρη Συντονίστρια Εκπαιδευτικού
Έργου Φιλολόγων ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Κρήτης

Τα έργα τέχνης που ακολουθούν σχετίζονται με τη θεματική του βιβλίου, της ανάγνωσης, της φιλιαναγνωσίας, της μελέτης. Έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον ότι μερικά από αυτά συνδέονται και με τη φύση (δέντρα, λουλούδια, θάλασσα κ.ά.) αποτελώντας μια **πρόκληση σημασιοδότησης** που παραπέμπει σε διάφορες εκδοχές στη σχέση **ανθρώπου-πολιτισμού-φύσης** και ευρύτερα σε διάφορες **οπτικές/εκδοχές για την αειφορία...**

Πέρα από τις διαφορές εποχής, ζωγράφου και τεχνοτροπίας/καλλιτεχνικού ρεύματος, όλα τα έργα τέχνης που παρατίθενται στη συνέχεια έχουν το κοινό χαρακτηριστικό ότι πράγματι, αποτελούν **«έργα τέχνης»**, δηλαδή έχουν **αισθητική** και **πολυσημία**, είναι **ανοικτά σε ερμηνείες και ανάπτυξη κριτικού στοχασμού...**

Μπορούν να αξιοποιηθούν με πολλούς και διαφορετικούς τρόπους στο πλαίσιο του Προγράμματος Υποστήριξης Γλωσσικού Γραμματισμού, υπηρετώντας **ποικίλους ειδικούς στόχους και ελκύνοντας το ενδιαφέρον των μαθητών**, εφόσον τεθούν στο πλαίσιο της **παιδαγωγικής του γραμματισμού** δηλ. με κριτικές ερωτήσεις, παρατήρηση, στοχασμό/διερεύνηση/αναζήτηση νοημάτων, διάλογο ερμηνευτικό μεταξύ των μαθητών/-τριών, ακόμη και στην κατεύθυνση του «ερμηνευτικού σχολίου» (βλ. πρόγραμμα σπουδών και διδακτικές οδηγίες και αξιολόγηση Λογοτεχνίας στο πλαίσιο του μαθήματος της Γ' ΓΕ.Λ. «Νεοελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία»)-**και όχι σαν «μαθησιακά αντικείμενα»** (όχι με έμφαση σε πληροφορίες ιστορικές, τεχνοτροπίας, βιογραφίας ζωγράφου κ.ά., που δεν ενδιαφέρουν τους μαθητές, αλλά απηχούν

μοντέλα γνώσης δασκαλοκεντρικά και «ακαδημαϊκή αντιμετώπιση της τέχνης», που δεν συγκινεί τους νέους)!

Ενδεικτικώς μόνο σημειώνονται οι ακόλουθοι τρόποι αξιοποίησης των έργων τέχνης (ζωγραφικής) που παρακάτω παρατίθενται (μαζί με την πηγή/ ηλεκτρον. δ/νση όπου είναι αναρτημένα).

1. Στο πλαίσιο της **ευαισθητοποίησης, μύησης στην προβληματική και τη θεματική του προγράμματος (αρχική φάση ευαισθητοποίησης)**: Προβολή έργων, σχολιασμός, αναζήτηση κοινών τόπων, ανάδειξη σχέση λογοτεχνίας/ζωγραφικής (ως μορφών τέχνης, εφόσον οι πίνακες το επιτρέπουν → μέσα από την ανίχνευση και κριτική προσέγγιση μπορούν να συνειδητοποιηθούν δραστηριότητες και στόχοι π.χ. καλλιέργεια λόγου, κριτικού στοχασμού → συμφωνία για πρόγραμμα με αυτούς ή άλλους ειδικότερους στόχους, με δράσεις αξιοποίησης έργων τέχνης συστηματικά, π.χ. συζήτηση σε ομάδες, ανακοίνωση στην ολομέλεια, ανάθεση σύντομης γραπτής εργασίας ως εξάσκησης σε γραπτό λόγο κλπ)

2. **Συζήτηση και συναπόφαση με τους μαθητές** για την αξιοποίηση των πινάκων ζωγραφικής σε **δράσεις με στόχους γλωσσικού γραμματισμού**, που επιλέγουν στο πλαίσιο του προγράμματος:

π.χ.

- για **καλλιέργεια δεξιοτήτων προφορικού λόγου**: διάλογο στην τάξη σχετικά με σχολιασμό των έργων τέχνης ή ανάθεση παρουσιάσεων από μαθητές (αντίστοιχα προς... βιβλιοπαρουσιάσεις).
- Για **καλλιέργεια δεξιοτήτων γραπτού λόγου**: συγγραφή κειμένων ως ατομική εργασία μετά από συζήτηση σε ομάδες και εντοπισμό στοιχείων (π.χ.

ερωτήματα που θέτει το έργο, ιδέες/νοήματα που θεωρούν ότι συνάγονται από αυτό κ.ά.)

- **Δημιουργική γραφή με βάση ένα έργο** (σύνθεση ποιήματος, σχολίου, σύνθεση ιστορίας/αφήγησης κ.ά.)

Σημείωση σχετικά με την υλοποίηση: Στο 2. Δίδονται προτάσεις που μπορούν να αποτελέσουν την **ειδικότερη εκδοχή** εφαρμογής του προγράμματος, ανάλογα με τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες μαθητών και εκπαιδευτικών. Θα μπορούσε, δηλαδή, να συμφωνηθεί **ως «πρόγραμμα» η αξιοποίηση έργου/έργων τέχνης με σκοπούς ανάπτυξης γλωσσικού (άρα και κριτικού) γραμματισμού**. Στην πράξη, αυτό σημαίνει ότι συναποφασίζεται με τους μαθητές/τριες η **συστηματική**, σχεδιασμένη εφαρμογή τέτοιων δράσεων, **ενταγμένη σε μάθημα** (γνωστικό αντικείμενο) ή μαθήματα (γνωστικά αντικείμενα), είτε **σε σύνδεση με την ύλη** (π.χ. θεματική σχέση πινάκων με ύλη) είτε σε σύνδεση με τους στόχους ανάπτυξης του γλωσσικού γραμματισμού (που ουσιαστικά εντάσσονται στους στόχους κάθε μαθήματος). Ακόμη, το πρόγραμμα υποστήριξης γλωσσικού γραμματισμού με αξιοποίηση έργων τέχνης μπορεί να υλοποιηθεί στο πλαίσιο προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων ή σε άλλες ευκαιρίες σχολικών δράσεων...

Ακολουθούν έργα τέχνης (πίνακες ζωγραφικής) των οποίων η θεματική συνδέεται με το θέμα του προγράμματος και μπορούν να αξιοποιηθούν «διδακτικά» στο πλαίσιο ειδικών στόχων εφαρμογής του.

[Ο 2ος πίνακας = από το Μουσείο Μετροπόλιταν της Ν. Υόρκης]

Oleanders, 1888 by Vincent Van Gogh
[πικροδάφνες]

Oleanders

Artist: Vincent van Gogh (Dutch, Zundert 1853–1890 Auvers-sur-Oise)

Date: 1888

Medium: Oil on canvas

Dimensions: 23 3/4 x 29 in. (60.3 x 73.7 cm)

Classification: Paintings

Credit Line: Gift of Mr. and Mrs. John L. Loeb, 1962

Accession Number: 62.24

Description [βλ. στην ακόλουθη δ/ση του μουσείου]

<https://www.metmuseum.org/art/collection/search/436530>

επίσης: ο πίνακας και στοιχεία γι' αυτόν:

<https://www.vincentvangogh.org/oleanders.jsp>

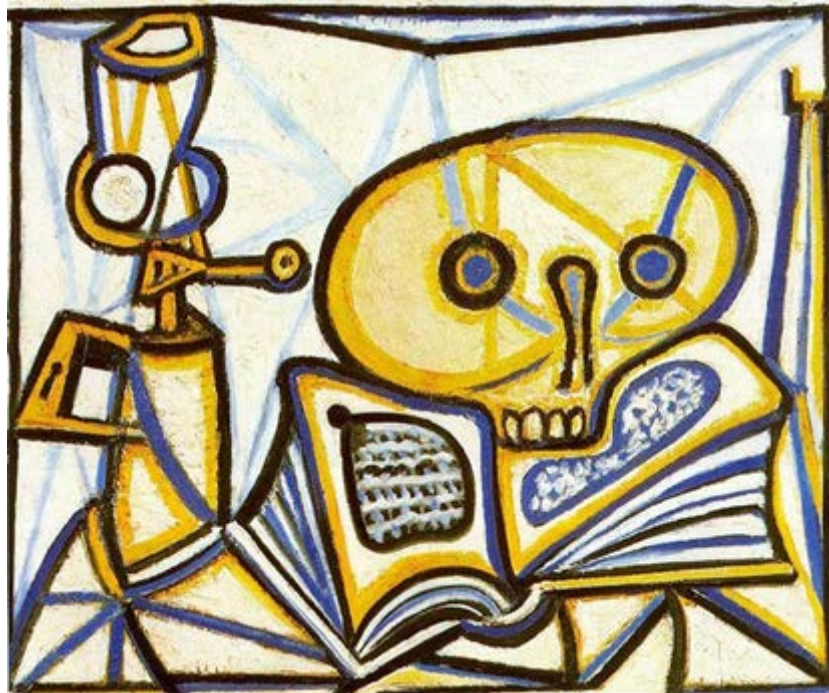

Νεκρή Φύση – Γαλλικά Μυθιστορήματα - Vincent van Gogh 1888
<https://antikleidi.com/2015/03/03/pinakesbibliona/>

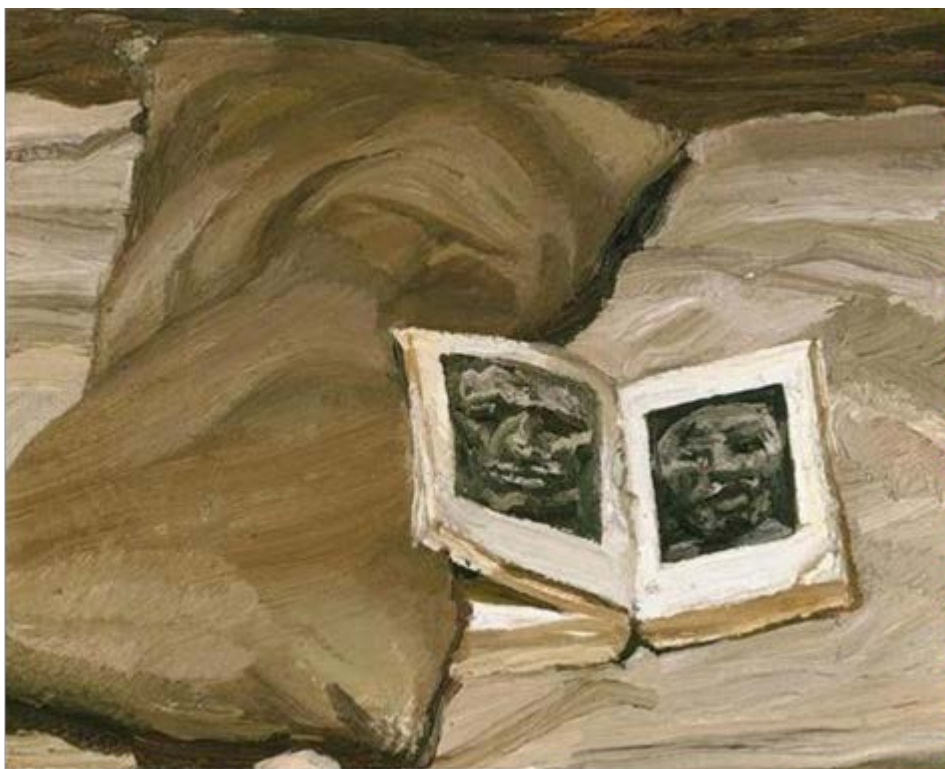

Η κοιλάδα από μελάνι – Jacek Yerka 2012
<https://antikleidi.com/2015/03/03/pinakesbibliona/>

Ο γερανός, το βιβλίο και η λάμπα πετρελαίου -Pablo Picasso 1946
<https://antikleidi.com/2015/03/03/pinakesbiblion/>

Με ένα βιβλίο Lucian Freud 1991
<https://antikleidi.com/2015/03/03/pinakesbiblion/>

Βάζο με λουλούδια στο παράθυρο. Paul Gauguin 1881
<https://antikleidi.com/2015/03/03/pinakesbiblionia/>

Πορτρέτο ενός άνδρα με ένα βιβλίο- Parmigianino
<https://antikleidi.com/2015/03/03/pinakesbiblionia/>

Βάζο με λουλούδια κι ένα βιβλίο δίπλα στο παράθυρο – David Burliuk 1954
<https://antikleidi.com/2015/03/03/pinakesbiblion/>

Το βιβλίο της θάλασσας David Burliuk
<https://antikleidi.com/2015/03/03/pinakesbiblion/>

Δυο χέρια που κρατούν ένα ζευγάρι βιβλία -Albrecht Durer
<https://antikleidi.com/2015/03/03/pinakesbibliona/>

Νεκρή φύση με γύψινο αγαματίδιο, ένα τριαντάφυλλο και δύο μυθιστορήματα
Vincent van Gogh 1887
<https://antikleidi.com/2015/03/03/pinakesbibliona/>

Π. Πικάσσο, *δύο κορίτσια που διαβάζουν*. 1934. Βρίσκεται στο Μουσείο Τέχνης του Πανεπιστημίου του Michigan (University Michigan Museum of Art).

Πάμπλο Πικάσσο: *Η ανάγνωση*, 1953

Π. Πικάσσο, Διαβάζοντας στο τραπέζι. 1934. Βρίσκεται στο Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης στη Ν.Υόρκη (Metropolitan Museum of Art. New York).

Π. Πικάσσο, Κεφάλι γυναίκας που διαβάζει. 1906

Henri Matisse, *The silence that lives in houses*,
1947, 61 x 51 cm, Private Collection

Πικάσο

Π. Πικάσσο, *The reading woman* 1937

Βλ. πίνακες «φιλιαναγνωσίας» του Πικάσο:
<https://anthologio.wordpress.com/2017/07/16/%CE%AC-%CE%AC-%CE%AF-%CE%AC/>

Βασιλεία (Λιάνα) Καλοκύρη
Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου
Φιλολόγων - ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Κρήτης